

1

„Stop! Igor! Do prdele, Igor! Co to s tebou dneska je? Měl ses na ni přece otočit až v tom světle, takhle ti nevidíme do očí.“

„A no jo,“ zabručel Igor, když se otráveně zahleděl do brunátné tváře mladého klučiny, co si říkal režisér. Zrzavé vlasy mu trčely do všech stran a neupravené vousy mu zakulacovaly obličej a přidávaly několik kil navíc. V outdoorovém filmářském oblečení vypadal spíše jako robustní horolezec, co se právě snaží vyšplhat na vysoký kopec, než jako vážená persona vzbuzující autoritu.

Igorovi se zastesklo po noblese starých režisérů. Kdepak, ti točili v košili nebo alespoň v triku s límečkem a nikdy by si na něj nedovolili křičet před celým štábem, natož před mladou hereckou kolegyní. A ještě k tomu vulgarita! Tohle nemá zapotřebí. Ve svém věku! A s tím, co dokázal! Už první natáčecí den mu ten hejsek řekl: „Omlouvám se, ale jestli to nevadí, můžeme si tykat? Já vím, jsem mladší a je trapný, že to navrhuju, jenže mně to vykání při práci nějak nejde.“ Je talentovaný a vyhrál spoustu cen, diváci na jeho filmy chodí, ale vychování? To tedy nemá.

Ještě čtyři dny a natáčení končí. Uvědomoval si, že tak velkou roli ve filmu už dlouho nedostal, a kdo ví, zda ještě někdy dostane, protože lidé se raději dívají na mladší herce. Místo vděku však cítil jen obrovské vyčerpání a lehké znechucení z celého toho cirkusu, který je pro nadšenou omladinu tak vzrušující a nový, ale pro něj je za ta léta otravně stejný. Je to pořád dokola, kolovrátek spěchu a shonu.

Každý den přijede na místo natáčení banda podivných týpků, aby tam rozbila to svoje šapitó. Obrovská auta narvaná světly, technikou a rekvizitami se musí někde zaparkovat a pak také agregát a make-up bus, kostymérna a samozřejmě catering, u něhož je třeba postavit stan, pod který se naskládají stoly a lavice, jelikož štáb se musí někde najíst. A všude kolem jako mravenci neustále pobíhají lidé s jasně určenou funkcí a s jediným cílem natočit pár přesně daných záběrů. Ale raději hned několikrát a hlavně bez chyby, protože až přijde čas odevzdat natočený materiál do střižny, bude potřeba, aby každý pohled, každé gesto, i ten nejmenší detail pěkně pasovaly dohromady a ty stovky či tisíce záběrů se mohly sestříhat v jeden celek. Pak z toho teprve bude příběh. A v něm on v hlavní roli. Se svým typickým úsměvem, dokonale posazeným hlasem a charismatickýma očima, kterými prý dokáže vyjádřit jakoukoli emoci. Nesmysl! Za roky u filmu používal stále stejný osvědčený trik. Významně přivřel oči a bez hnutí zíral před sebe. A diváci v tom spatřovali hloubku. Pohrdavě si odfrkl. Při filmovém natáčení po něm nikdo nechtěl kontinuální herecký výkon, jako tomu bylo u divadla, tady stačilo mít v záloze pár procítěných grimas a ve vhodný okamžik je vytáhnout.

Zprudka se nadechne a otevře oči. Zírá před sebe, pohled třeští do tmy, plíce rychle pumpují vzduch. Byl to jen sen, uvědomuje si, jeden z těch, co se jí vracejí už léta a stahují ji zpátky do minulosti, nutí ji stále dokola prožívat okamžiky, na které by nejraději zapomněla. Vzpomínky jsou jako vlny, nepřestávají na ni dorážet. A čím víc je přes den zahání, s o to větší razancí pak zaútočí v noci a vtáhnou ji do sebe, jako by čas přestal existovat a její mladší já znovu stálo před rozhodnutím, zda podat pomocnou ruku.

Ema se vysouká z postele a roztáhne závěsy. Venku teprve svítá, přestože se malá ručička hodin stojících na nočním stolku dotkla sedmičky už před pár minutami.

Rozmrzele se poškrábe na zápěstí, je sobota, mohla spát déle. Ale co! Aspoň stihne všechno připravit na zítřejší oslavu. Zbytečně doufala, že se jí vyhne, Milan trval na svém. „Narozeniny se musí slavit,“ opakoval neoblomně při sebemenším protestu, „a ty kulatý obzvlášť.“

Pokrčila rameny, nechtěla se hádat, věděla, že nevyhraje, marně s ním o tom diskutovala už několik týdnů.

„Jo, a pozval jsem i Ludvíka, když už se sejdem všichni. Tak snad ho neodvolají k nějakému případu. Kladl jsem mu na srdce, že

mrtvoly tu budou pořád, ale šedesátku má jeho švagrová jen jednou za život!“

„Tak jo,“ dokročila k němu a objala ho, věděla, že ho to zaručeně umlčí. Lidský dotyk ho vždycky zahnal do ulity, zákon akce a reakce. Bylo to tak od chvíle, kdy ho poznala. Jeho nejistota z intimity, ta plachost, kterou dokázala vyvolat pohlazením či pouhým uchopením za ruku, jí tehdy, když se seznámili, přišla přitažlivá. To, co by si jiní muži hned a bez rozmýšlení vzali, mu musela nutit. Bojovala o každý dotyk v naivní představě, že ho polapí, že ho vytáhne ven z jeho úkrytu, že spolu překonají všechny bariéry. Postupem času si ale uvědomila, že se jí to daří pouze tehdy, když se ho zmocní sexuální touha a rozmnožovací pud vyhraje nad pudem sebezáchovy. Jen během pohlavního aktu zapomínal, jak moc je mu fyzický kontakt nepříjemný.

Ema tiše pootevře dveře Milanovy ložnice a nakoukne dovnitř. Ještě spí, nikdy o víkendu nevstává před desátou. Peřina se na jeho tučném břiše klidně pohupuje, jak hlasitě oddechuje, ústa otevřená. Brýle má odložené na nočním stolku vedle hromádky rozečtených knih. Kéž by měla jeho spaní! Nevadí mu roztažené závěsy, a kdyby teď práskla dveřmi, nejspíš by se vůbec neprobudil. To ona potřebuje v noci absolutní tmu a ticho – a stejně nakonec přijdou ty sny a smetou její klid jako tsunami.

Když míjí dveře Julinčina pokoje, pokušení podívat se dovnitř tentokrát odolá. Dcera už by mohla být vzhůru, a to by spolu musely mluvit a ona by tak přišla o vzácnou chvíli klidu při své ranní kávě. Přišla by o svůj rituál.

Její oblíbený hrnek s modrými kvítky stojí dnem vzhůru neumytý v myčce, a tak jej rychle opláchně, udělá si do něj kávu, až po okraj ji dolije mandlovým mlékem a zabalená do deky se usadí do pohodlného křesla v zimní zahradě.

V ranním rozbřesku upíjí horký nápoj a čeká, až jí do žil vlije energii. Dívá se do zahrady třpytící se bílou jinovatkou. Všechny záhony na podzim přikryla chvojím, aby nepomrzly, a teď je na své konání náležitě pyšná. Tolik se u tahání těch těžkých větví nadřela, zatímco si Milan raději zamyšleně podtrhával věty v některé z právě rozečtených knih a nad jejím počínáním jen nechápavě kroutil hlavou. Každý rok tuto její činnost bojkotuje, nechápe, proč nenechá zahradu divoce růst, proč nedovolí přírodě, aby přirozeným výběrem zvolila, kdo přežije a kdo sem nepatří. Nerozumí její touze po dokonalosti. Ema si zhluboka vzdychne. Když ještě chodila do práce, byl to nejenom vrozený cit pro krásu a harmonii, ale i pedantská důslednost, čím si získávala zakázky a obdiv klientů. Patřila ke špičce mezi bytovými architekty, každému interiéru dokázala vdechnout osobitost. Ale jestli někde skutečně nechala kus své duše, bylo to v tomto domě a k němu přilehlé obrovské zahradě. Je to už přes třicet let, co si kousek za Prahou pořídili chátrající stavení, a ona z něj postupně vykřesala skvost do posledního detailu připomínající stavby z její milované Provence. Nic neponechala náhodě, všechno se opravilo a vyrobilo na míru přesně podle jejích představ. Pečlivě vybrala každý kus nábytku a i sebemenšímu předmětu puntičkářsky určila jeho místo.

„Mami!“ vytrhne Emu ze zamyšlení hlas její dcery. Julie stojí v pyžamu mezi dveřmi. Vypadá jako anděl, napadne Emu. Je štíhlá a éterická, světlounce hnědé vlasy se jí vlní až do půli zad a celá vzrušená září radostí. „Volala Adéla, že to nakonec stihnou dřív

Nepříjemné monotónní pípání se odráží od zdí, oknem bez žaluzií i záclon se dovnitř dere ostré světlo. Přesto je všechno vzdálené.

Mája v dlouhém vytahaném svetru a širokých džínách vkládá do vázičky na bílém stolku větvičky šípkového keře, na kterých se červenají zralé plody. „Dneska mě Jakub vzal k nám,“ štěbetá u toho, „ale v okolí už nic nekvete. Viděla jsem tam jen kvítka slézu, jenže ty by hned zvadly. Tak jsem ti přinesla aspoň tohle. Keř je úplně obalený, byla bys nadšená.“ Dotkne se červené kuličky a přivoní k ní. „Potřebovala bych je sesbírat. Jenže Táňa mi je doma sušit nedovolí. Na to se jí nemusím ani ptát. To vím jistě. Tak co pak s nima.“

Debora ničemu nerozumí. Vždyť šípek se teprve zelená. Kde by mohla Mája nasbírat červené plody? A ke komu to vlastně mluví? Podívá se směrem, kam proudí Májina slova, a v úžasu zjistí, že tam na bílém ustlaném lůžku leží ona sama. Z kratičkých vlasů na hlavě jí vystupuje velká čerstvá jizva, z úst jí čouhá dýchací trubice a do žil jí vkapává průzračná tekutina, k tělu jí vede spousta hadiček připojených k blikajícím přístrojům. Rozhlédne se kolem sebe. Je v nemocničním pokoji, vidí své bezvládné tělo, a přestože se s ním cítí spojená, zároveň není jeho součástí.

Mája si přisune židli těsně k lůžku a na rám postele zavěsí ke kamenům, co už tam jsou, jeden další. Tak jako ve všech ostatních je v něm dírka, kterou je protažená fialová šňůrka. Hned vedle

pak dívka ještě přichytí jedlovou větvičku. Vezme její ruku do svých dlaní, pevně ji stiskne a pak si na ni položí tvář. „Prosím, prosím, ať je všechno jako dřív,“ šeptá dívka téměř neslyšně, Debora ale přesto slyší každé slovo a na kůži cítí horké slzy, to jak Mája pláče. Dlouhé plavé vlasy má dívka zčesané k jedné straně tak, aby se za nimi mohla alespoň částečně skrýt.

Z chodby se přibližují svižné kroky. Mája si rychle utře slzy.

„Už musíme jet,“ nakoukne dovnitř Jakub, „máš ještě úkoly.“

„Udělám si je tady!“ hbitě vyndává z batohu učebnice i sešity a rozkládá je na stolku u okna.

Jakub nesouhlasně kroutí hlavou, vlnité zrzavé kučery mu poleťují kolem tváře. „Uděláš je ale pořádně! Jinak tě sem nebudu vozit. Nezapomeň, že máš zaracha. Táňa bude šilet, jestli ještě jednou zavolají ze školy, že se flákáš.“

„Já se neflákám!“

„Nejlepší známka čtyřka a dva neomluvený dny,“ odfrkne Jakub, „to bych teda chtěl vidět, co by u tebe znamenalo flákání.“ Rezignovaně za sebou zavře dveře a gumová podrážka jeho tenisů vydá kvílivý zvuk, když se bota otočí na žlutém linu.

Už začala škola a dozrály šípky? Naposledy si Debora pamatuje horké srpnové dny a hořící kůlnu. Vždyť je to jen chvilka, co se jí podařilo dostat se z ní ven. Nebo není?

Mája štrachá v batohu a vytáhne z něj tři staré zašlé zápisníky. Černé pevné desky jsou celé zkroucené a šedé od špíny. „Podívej, co jsem dneska našla,“ položí je na postel. „Na jednom místě se propadla podlaha. Tam, kde mívala pokoj prababička Hermína. A představ si, že tam je taková malá skryš obložená kamením. Našla jsem tam truhlu plnou takových sešitů. Akorát že teda taky ohořela. A jak se tam ještě dostala voda od hasičů, je z toho všeho pěkný bláto. Ale některý zápisníky docela vydržely.“

Debora si uvědomí, že Mája musela objevit starou zasypanou studnu. Babička se o ní párkrát zmínila, ale nikdy už nemluvila o tom, že po ní v domě zbyly nějaké pozůstatky. Tak tam mizely všechny ty sešity, do kterých si zapisovala! Už jako malá ji Debora často vídávala skloněnou nad stolem, jak ve slabé záři lampičky drobným úhledným písmem cosi zapisuje na prázdné stránky. Se smíchem tomu říkávala čarodějnický deník. Vysvětlovala, že je potřeba zapisovat si všechny recepty na bylinné čaje, masti, obklady, zábaly i tinktury, po-
znamenat sklizeň, zachytit běh událostí.

„Naházela jsem na tu díru nějaký fošny, aby ji nikdo nenašel. Ale ono se tam teď stejně nesmí chodit, ohradili to kolem dokola černobílýma páskama. Prý to tam může klidně spadnout.“ Zarazí se a s obavou se na Deboru podívá. „Neboj, jsem opatrná a uvnitř jsem byla jen chvilku. Hledala jsem Zlatušku, ale nepřišla,“ sklopí hlavu a zamračí se. Pak se odhodlaně nadechne, jako by zapudila všechny černé myšlenky. „Ale víš co? Kočky mají devět životů! Jo a ještě jsem ti vzala tohle,“ zašátrá znovu v aktovce. „Našla jsem ji zahrabanou pod popelem. Vůbec nic jí není. Překvapení!“ Mája s hrdostí postaví vedle šípkových větvíček dřevěnou sošku Panenky Marie. Ve tváři má laskavý výraz, ruce spuštěné podél těla a natočené dlaněmi vzhůru v žehnajícím gestu. Kam až Debořina paměť sahá, vždycky stávala na krbové římse v kuchyni. Babička se k ní často obracela, žádala ji o pomoc, věřila, že je všechny ochraňuje.

Mája schová černé zápisníky do stolku vedle postele. „Chtěla jsem ti z nich dneska číst.“ Vzala si k srdci lékařova slova. Poradil Máje, aby na Deboru často a hodně mluvila, protože i když to vypadá, že nás pacient v bezvědomí nevnímá, úplně jistý si tím nikdo není. „Jenže když neudělám ty pitomý úkoly,“ pokračuje otráveně, „tak mě sem Jakub už nevezme. Nechci ho naštvat. Náhodou, je docela fajn. Táňa vůbec neví, že mě sem za tebou každý den vozí.“